

KTH. Dialog och tyst kunnande

Introduktion till dialogseminariemetodik (7,5 hp) Examinationsuppgift 2010.

Christina Göthesson

”Det är lätt att tro att betydelse fanns i orden redan innan vi tog orden i bruk, att ordens mening fanns före oss. Och i viss bemärkelse är det så. Språket har en allmän sida. Utan den inget språk som lyfter här och nu. Men all betydelse måste tändas. För varje människa sker det i specifika rum, befolkade av specifika människor. Det är inte en glödlampa eller ett stearinljus som tänds utan själva ljuset, det oroligt sökande ljuset. Vi kretsar kring rummet där språket blir till”.

(Hammarén 2009:22)

I ett undersökande konstprojekt med titeln ”Kvinnan linet och brödet” utforskar jag min egen historia. På den plats jag anknyter till var linet var en viktig beståndsdel. Det odlades, skördades och bereddes och blev slutligen kläder, dukar, sänglinne. I Linneprocessen finns kvinnans göromål runt linnet som omfattar tvätt, mangling, stärkning etc. en renande process.

Omhändertagande. Att bära kläder som har en blank yta som står emot omvärldens nedsolkande. Tillsammans med odling av lin var odlandet av sädesslagen

betydande produkter. Av skörden bakades det bröd. (Det livgivande brödet).

Handduken skyddar det nybakade brödet och formar sig kring den mjukt rundade brödformen.

I min arbetsprocess har jag associerat till materialen och behandlingen av materialen. Genom manglingsproceduren närmade jag mig de kvinnliga göromålen och stoltheten i det stärkta linnetyget som stod emot omvärldens nedsolkande. Det kraftfulla i den fysiska beröringen mot det sträva

tyget. Genom brödbakets process med råvaror, knådande, jäsande och gräddande väcks associationerna om brödet som symbol för liv. Genom att närma mig den fysiska handlingen väcker jag orden och bilderna.

Jag låter mig konfronteras och försöker uppmärksamt lyssna av. Vill något berättas för mig? Verktygen i min hand skaver, tynger, viker sig och lyder inte. Jag inser tiden och glappet mellan den tid som passerat och min samtid.

Dialogseminariemetoden som utgångspunkt i en konstnärlig arbetsprocess.

I min egen konstnärliga arbetsprocess och i mitt skapande arbete använder jag mig av en form som kan liknas vid en dialogseminariemetod.

För att närma mig och fördjupa en problematik använder jag mig av inspirationstexter eller inspirationshandlingar för att närma mig ett ämnes brännpunkt.

Det kan vara ett möte med en plats, en tid, ett specifikt skeende eller en handling.

Syftet med konsten är ofta att den utgör en spegling av det som sker och finns eller har funnits omkring oss. Något som berör.

I en inspirationstext skriver jag ner tankar och begrepp av betydelse. Jag samlar på mig lösryckta associationer, uttryck och material. Detta utgör ett skissmaterial som jag sedan sätter ihop till något som jag kan använda som ett avstamp.

Inför ett specifikt projekt och undersökning närmar jag mig en händelse eller göromål fysiskt genom en upplevelse inifrån och jobbar parallellt med reflekterande texter. På detta sätt kan jag nå fram till en kärna i en process.

Dialogseminariemetoden som utgångspunkt i ett möte med betraktaren.

Som konstnär använder jag utställningsformen som visning och som mötesplats för mina arbeten. Utställningen är viktig för mig eftersom det är först i ett möte jag ser vad jag

åstadkommit. Genom möten och dialoger ser jag mitt eget arbete med klar blick med hjälp av betraktarens öga. Först då kan jag se på mig själv med distans, ”det dubbla greppet”. För betraktaren är det förhoppningsvis ett betraktelsesätt från en oväntad vinkel.

Något som är specifikt med en konstutställning är det faktum att långa arbetsprocesser och flera års arbete, i sin helhet faktiskt kan avläsas på några enstaka minuter. Betraktaren Kan ofta skapa sig en bild genom en hastig överblick, utan att börja från början, utan att följa till slutet. Till skillnad från en bok eller musikupplevelse som har en tydlig första sida och ett slutackord. I en konstutställning kan man läsa verken uppifrån och ned, man kan avbryta och återkomma. Varje bild/objekt innehåller också detta specifika fenomen. Betraktaren möter ett verk, avläser helheten, stannar upp vid någon detalj och låter blicken vandra vidare. Ögat läser, avläser. Allt detta sker inom varje individ som betraktar i tysthet medvetet eller omedvetet.

Ofta är utställningshallar tomma för att ge konstverket och betraktaren den rymd det krävs för verket att få ta plats i och inte avbrytas eller störas av annat än det som medvetet är placerat i anslutning till verket. Här finns också plats för egen reflektion. Ofta möts jag ändå av en tvekan för hur personen som betraktare ska förstå eller göra rätt. Jag tror att förståelsen för bildspråket ofta är mindre utvecklad i vårt samhälle och skapar lätt osäkerhet och rädsla och i bland provocerande reaktioner hos ovana betraktare. Genom inledningstexter och guidning vill jag ge betraktaren en utgångspunkt och möjlighet till en egen upplevelse.

I en workshop med utgångspunkt från dialogseminarie-metoden eller möjligen vill jag kalla den för ett associations-seminarium hoppas jag ge en möjlighet till en fördjupad förtrogenhet och till egna reflektioner. En workshop med samtal och med möjlighet till att skapa egna bildavtryck kan vara en möjlig metod att närma sig bildens uttryck, lika väl som reflektionen som nedtecknas i ett anteckningsblock eller samlas upp av en diktafon. Kanske är det ett

seminarium med utgångspunkt av bilder och texter som kan skapa möjlighet till egna associationer och samtal. Jag vill gärna tro att bilden innehåller en associationsrikedom att gräva ur. Att ögat läser och förnimmar kroppsliga minnen och erfarenheter som blir till nya berättelser och bilder.

Förväntat resultat.

Jag hoppas skapa både ett större självförtroende för betraktaren genom att våga stanna upp inför konsten och lyssna av med en medveten närvaro och samtidigt vara öppen för de egna tankar som väcks. Jag tror också att det skapar ett mervärde för både konstproducenten och konstinstitutionen genom att dessa betraktelser formas till ord, text eller bild och på så vis får ta plats, bli synliga och kanske till och med mätbara genom att de får ta form/gestalt.

Det är ett återkommande dilemma att konsten eller främst konstproducenten inte anses ha något ekonomiskt värde utan först då verket omvandlas till produkt och betingar ett pris i kronor och öre eller euro. Genom att öppna upp för kommunikation och dialog mellan konstproducent och betraktare och låta det utmynna i något som gestaltas och kan dokumenteras kan kanske själva upplevelsen av det som åstadkommes generera ett behov och värde för processen snarare än produkten.